

различни продукти не могат да бъдат заедно измерени и не могат да се събират, дори когато са изразени в същия вид физическа единица". И по-нататък: "Цените, както и количествата, не са събираеми при различните стоки и услуги. Средната от цените на различни стоки и услуги няма икономическо значение и не може да се използва за измерване изменението на цените във времето" (с. 380). В същия документ на друго място се отбелязва: "Така нареченият количествен индекс (индекс на физическия обем - по приетата от мен терминология) няма смисъл от икономическа гледна точка, ако той включва събиране на количества, които не са взаимно съизмерими" (с. 381). Също така се посочва, че от икономическа гледна точка "не е допустимо да се събират заедно количества, които не са идентични помежду си, дори когато те могат да се измерват със същия вид физическа единица. Събирането заедно на съвсем различни модели от "автомобили" няма по-голям смисъл, отколкото събирането на няколко тона от различни видове храни - например събирането на тонове ориз с тонове ябълки или телешко месо" (пак там).

В почти същия аспект се третира разглежданият проблем за измерване на динамиката на цените и на физическия обем на стоките в документа "Handbook on price and volume measures in National Account", Eurostat (2001, с. 17-18).

Все пак накрая ми се иска да посоча, че критерий за използване на една или друга схема на анализ и съответно на една или друга индексна формула е икономическата и социалната практика и конкретната познавателна задача, която трябва да се решава. В това отношение пред изследователя и практическия деятел могат да бъдат поставени за решаване най-разнообразни задачи. Те изискват съответно и по-гъвкав подход за решаването им. А това би означавало при всяка ситуация конкретно да се определя съвкупността, обект на изследване, да се определят нейните обобщаващи характеристики, които да подлежат на оценяване. От това следва конкретно да се определя и формулният апарат за оценяване на тези обобщаващи характеристики и за измерване на тяхната динамика във времето. Ще посоча, че е възможна практическа ситуация, в която количествата от отделните стоки са изразени в една единствена мярка, например в тонове, и всяка единица от съответната съвкупност се наблюдава по признака "дължина на превозното разстояние", например в километри. В друга практическа ситуация би било уместно познавателната задача да се изразява в изследване на съвкупността от превозени тонкилометри със стоки, като тази съвкупност се изучава по признака "превозна цена на 1 тонкилометър" и съответно да се установява средната превозна цена на 1 тонкилометър и нейната динамика. Едва ли може да се възрази на ситуацията, когато познавателната задача да допуска сбирането на тонове лигнитни въглища с тонове кафяви и антрацитни